

Mirela Vladimira Olteanu

Îndrăgostiți în Bucureștiul de altădată

– Vol. 1 –

Dedic această carte prietenelor mele din adolescență, Mag și Cati, care mi-au citit primele încercări literare pe măsură ce visele luau naștere și imaginația își lua zborul, în vremea când trecutul de astăzi era prezent sau viitor.

Personajele și evenimentele din această poveste sunt imaginare. Orice asemănare cu realitatea este firească dar neintenționată.

Îndrăgostiți în Bucureștiul de Altădată este prima parte din seria *De-a Prinselea prin Lume* care va urmări în continuare evoluția și aventurile Laurei.

Capitolul 1

Ceasul deșteptător sună strident și îi trag o palmă să nu-l trezească pe cel mic. Mama este probabil deja în bucătărie, pregătindu-mi pâinea prăjită și ciocolata cu lapte. Sub plapuma aspră și grea este încă plăcut, și aș da orice să nu ies din pat. Afară este beznă și groaznic de devreme, dar la ora șapte trebuie să ajung unde lucrez, la Miraj, la capătul orașului – cel puțin din punctul meu de vedere – fiindcă m-am născut în centrul Bucureștiului și am stat în buricul fâgului dintotdeauna.

Revenirea la realitate este amară. Câteodată am norocul să visez frumos, uitând de starea deprimantă a lucrurilor, de multe ori însă sunt atât de obosită încât dorm ca lemnul și nu mai știu nimic... Ceea ce este oricum mai bine decât ceea ce mă așteaptă când mă voi ridica din pat.

Este o zi geroasă de februarie a noului an 1978, care cu urmele de optimism de care mă mai agăț... sper să fie mai bun. Cel puțin fără cutremure ca cel trecut. Amintirea zguduirii cumplite a orașului îmi fulgeră prin cap ca o pală de crivăț, alungând rămășițele somnului. Simt din nou în coșul pieptului groaza sufocantă a minutelor în care toată casa se legănase ca o corabie pe valuri, pereții și tavanul plesniseră, ferestrele se deschiseseră singure... A clipelor când nu știusem dacă seismul se va opri înainte de a ne strivi sub dărâmături sau pământul se va căsca sub noi înghițind totul.

Multe clădiri se surpaseră, devenind maldăre de moloz în jurul cărora oamenii disperate își căutau membrii familiei prinși dedesubt. Pe Strada Brezoianu și lângă Piața Universității ruinele luaseră foc de la gaze, distrugând orice formă de viață scăpată ca prin miracol din cataclismul inițial.

De ce mă gândesc acum la evenimentul acesta tragic?! Viața mi se pare destul de mizerabilă și fără mișcări tectonice. E drept că la vârsta mea am alte preocupări decât filozofia politică și mă plictisesc subiectele pe tema sistemelor de guvernare, dar am văzut destul în filme și am citit suficient prin revistele de la Biblioteca Americană ca să știu că undeva... există o lume diferită de a noastră.

Nu am fost niciodată 'afară', cum se zice. Nici nu îndrăznesc să îmi doresc așa ceva, în primul rând pentru că nu am bani. Puțini cetățeni au privilegiul de a călători în străinătate, nu numai din motive financiare dar și datorită faptului că trebuie să îndeplinești o grămadă de condiții pentru a primi pașaport. Oricum, excursiile permise se fac doar în RDG, Bulgaria, URSS și alte țări socialiste.

Pe mine mă afectează mai mult lipsa produselor făcute de alții, calitativ mai bune. Rarele lucruri de import, mult apreciate, vin din China sau Bulgaria. Și acelea se dau pe sub mână și nu sunt ușor de găsit pe piață, omul de rând având nevoie de pile pentru a le obține și plătind în plus pentru ele.

Cine are rude plecate în 'vest' – mai exact fugite 'dincolo' – primește din când în când 'pachete' din afară, chiar dacă uneori deschise la vamă și cu lipsuri. Apoi sunt cei care au în familie un șofer de TIR, cu acces la magazinele din Iugoslavia, Polonia, Ungaria și alți vecini de ai noștri, mai dotați. Eu însă nu beneficiaz de nici una din aceste alternative și accesul meu la luxuri străine este limitat la dărnicia altora.

În afară de aspectul material și poate al 'libertății de mișcare' – adică al restricțiilor turistice – mai mult din principiu... Îmi dau seama

că nu îmi merge bine dar nu și de ce. Abia încep să pricep ce se întâmplă în jurul meu, deschizând ochii și urechile la alții. Știu deja că ideile capitaliste sunt repudiate cu asprime și că opinia publică se aliniază la doctrina partidului comunist, de voie sau de nevoie.

Am aflat că nu peste tot în lume este ca la noi, unde locuim mai toți în apartamente, plătind chirie statului. La școală ni s-a predat despre centralizarea activităților comerciale și de producție și știu ca tot aceleași entități abstracte îi aparțin și întreprinderile unde lucrăm, magazinele de unde facem cumpărături, mijloacele de transport în comun și localurile.

Ni se spune zilnic că suntem în plin avânt de construcție al socialismului învingător, că avem un sistem economic superior și ne îndreptăm spre un viitor luminos, cu o societate ideală în care totul aparține poporului muncitor. Că suntem egali între noi, fericiții copii ai Partidului Comunist, etcetera, etcetera. Sloganuri în care nu mai crede nimeni. Nici măcar eu, oricât aș fii de naivă sau ignorantă din punct de vedere politic.

Dar nu am ce face și mă zbat mai degrabă pentru satisfacerea nevoilor imediate, existențiale, fără a mă teme să spun bancuri politice sau să mă preocupe utopia. În viața de zi cu zi, cel puțin de undepriesc eu lucrurile, avem hrană cât să nu decedăm de foame și căldură cât să nu murim degerați. Suntem obligați prin lege să ne facem utili, adică să muncim sau să învățăm pentru a ne câștiga locul în societate.

Bineînțeles că am văzut cum în ciuda ideologiei egalitariste cu care se bate atâta monedă, unii sunt mai egali decât alții, cum se zice. Există cei cărora nu le lipsește nimic și au din belșug de toate, de obicei acei tovarăși care lucrează direct în diversele ramuri ale structurii care ține țara în frâu, după cum se spune mai mult în șoaptă și cu ușile închise.

Eu însă m-am născut în această lume și nu sunt sigură dacă viața ar putea fii mai ușoară decât așa cum o cunosc. Nici nu îmi pot imagina altceva, dar bănuiesc vag din câte am auzit de la bunica care a apucat

vremurile 'dinainte'. Nu îmi este clar dacă acele timpuri erau într-adevăr mai bune sau nu. Nici cei bătrâni nu mai sunt siguri. Iar eu, sinceră să fiu, am alte griji acum, mult mai personale, și m-aș bucura măcar să am un serviciu de birou și încălzire centrală acasă.

Cum am ajuns să muncesc la optsprezece ani într-o fabrică, în loc să fiu încă elevă ca celelalte fete de vârsta mea? Este o poveste lungă și tristă la care aș vrea să pot reflecta cu altă ocazie, să nu îmi stric ziua... dar nu reușesc.

Poate că nu am fost niciodată un copil fără griji. Viața mea a început destul de dramatic, fără ca eu să am vreo vină, și din păcate am reușit să o complic și mai mult. Am crescut fără tatăl meu, pentru că el era – și încă este – însurat, dar nu cu mama. Și are alți doi copii, mai mari decât mine.

M-am căsătorit la șaisprezece ani și jumătate cu primul bărbat din viața mea, de care m-am îndrăgostit ca o adolescentă romantică ce eram. Exact cu un an și două zile mai târziu, am făcut un copil, și peste încă un an, ne-am despărțit.

Locuiesc cu mama și cu Liviu, fiul meu de un an și patru luni, în apartamentul pe care îl știu de când sunt pe lume, și încerc cu încăpățănare să îmi termin liceul la seral. Încerc să regăsesc calea spre reușita în viață, drumul de care se pare că m-am rătăcit nițel, deocamdată.

“Laura, ai adormit la loc?” o aud pe mama, de dincolo.

Când mă trezea în copilărie să merg la școală... era mult mai hotărâtă. M-ar fii zgâlțâit și certat că nu sar din pat mai repede. Pentru plecarea la serviciu, nu se agită prea tare. Bănuiesc că își dorește chiar să întârzie, să fiu dată afară, sau și mai simplu, să renunț într-o bună zi și să rămân acasă, să învăț de pe acum pentru examenul la facultate din anul viitor. Orice, numai să nu mai fiu muncitoare necalificată.

Mormăi mai mult pentru auzul meu, că nu, încă dorm... Și continui să meditez cu amărăciune la situația mea, urmărind cu curiozitate formele valului de aburi care îmi ies pe gură când suflu mai tare. Încă nu am curajul să ies din pat în frigul camerei...

Nu pot fii numai eu de vină că am ajuns aici, pe o linie care se îndepărtează tangent de la planurile mele entuziaste de acum câțiva ani. Din păcate simt că am fost împinsă și de împrejurări, și de alții, fără să realizez ce mi se întâmplă și care vor fi consecințele fiecărui pas necugetat.

Am visat de copil să fiu pictoriță. Lumea zice că am talent cu carul și realitatea este că uit de toate și mă simt fericită atunci când desenez sau colorez ceva. Dar am picat admiterea la Liceul de Arte Plastice, Nicolae Tonitza... cu brio. Adică doar cu câteva sutimi lipsă. Poate fiindcă începusem să mă uit prea mult în oglindă și după băieți... Dar și pentru că mama a făcut tot posibilul să mă descurajeze și să mă îndrepte spre cu totul alte orizonturi, alese de ea.

Dorința ei cea mai mare era să mă vadă într-o zi medic cum este tata, dar pe mine mă ia cu leșin numai dacă văd o seringă sau un strop de sânge. Sau s-ar fii mulțumit să mă fac matematiciană, dar la ideea asta nici măcar nu am încercat să îi aduc argumente contradictorii, atât mi s-a părut de ridicolă, chiar dacă într-un an luasem mențiune la Olimpiada pe capitală, mai mult din întâmplare decât de bună ce aș fii fost.

Am avut discuții pe tema viitorului meu încă din clasa a cincea, și nu am reușit să ne convingem una pe alta. De câte ori mă vedea cu ciotul de grafit în mână sau că îmi întind acuarelele, mă admonesta cu “iar îți pierzi timpul mângălind?” și cred că atitudinea ei m-a înverșunat din ce în ce mai mult, pe măsură ce creșteam.

După nereușita de la admitere, totul a început să se ducă la vale, din ce în ce mai repede. Simțeam că nu mă mai pot opri, sau poate că nici nu mai aveam chef să pun frână, și îmi era indiferent încotro mă

îndrept, atât timp cât oricum nu era direcția aleasă de mine. Am lăsat-o pe mama să îmi găsească un loc la liceu în toamnă, oriunde.

Prin fostele ei colege de serviciu din Ministerul Învățământului, m-a înscris la Matematică și Fizică, la capătul unui tramvai, în periferie, unde rămăseseră locuri. Mă prezentasem la școală, fără tragere de inimă și mari ambiții, în fiecare zi... Și în levitația dezamăgirii, detașată temporar de ambițiile școlare și profesionale, l-am întâlnit pe Cornel, cu zece ani mai mare decât mine, înalt, athletic, cu ochi albaștri și bucle blonde.

Față de anii copilăriei fragede, când îi povesteam mamei tot ce îmi trecea prin cap, înstrăinarea noastră a început să se adâncească exponențial. Împotriva dorințelor ei, îmi venise ideea să îmi continui liceul la seral, pentru a putea munci și avea banii mei. Din nefericire, la biroul forțelor de muncă mi se spusese că după lege, sub optsprezece ani nu pot să lucrez fără acceptul părinților iar mama se opusese categoric, punându-se din nou în calea planurilor mele.

În schimb, la măritiș nu se puneau aceleași condiții, și ca femeie căsătorită ai mei nu mai aveau autoritate asupra mea, fiind liberă să mă angajez. Drept care mi-a intrat în cap altă soluție a problemei. Cornel era amenințat cu trimiterea la Suceava, fiindcă nu avea buletin de București. Însurându-se cu mine, el primea dreptul de a rămâne în capitală și eu îl puteam păstra veșnic pentru mine, cum îmi doream.

Așa s-a întâmplat că eu, care abia începusem clasa a zecea, am devenit aproape peste noapte doamna Gavrilu, închipuindu-mi că voi face mare brânză dacă mă căsătoresc și încep să lucrez, 'pe picioarele mele'. Nu mai trebuia să aștept pensia mamei, sperând că se va îndura să îmi ia o pereche de ciorapi noi. Nu mai eram nevoită să-i port pantofii vechi, primiți de pomană de la tanti Leo. Și îl aveam pe omul drag alături, instalat legal la mine în cameră, în ciuda faptului că până atunci îmi fusese categoric interzis să îl aduc în casă.

Visele mele de fericire conjugală se sfărâmaseră în capul meu, în mii de cioburi ascuțite. Deteriorarea relației începuse dinainte, dar eu sperasem în continuare că îl pot face fericit, încercând să îi demonstrez că pot – împotriva vârstei – fi o soție bună. Nu-mi vine să cred cât de naivă am fost să cred în basmele copilărie, încheiate cu fraza 's-au luat și au trăit fericiți, până la adânci bătrânețe'!

"Laura, te mai duci astăzi la serviciu?" se strecoară ea repede în cameră, să nu intre frigul.

Are ambele mâini ocupate cu o cană aburindă și o farfurie încărcată. Tresar din gândurile mele și de data asta cobor din pat, oftând. Îi aud tonul plin de speranță. Că poate îi fac pe plac și rămân acasă, să mă ascund între cei patru pereți, să iau în serios ceva manuale de anatomie sau algebră... Și bănuiala îmi dă elan, urnindu-mă din loc.

Focul de aseară s-a stins de mult și peste zi reșoul electric este singura sursă de căldură, arzând permanent în camera noastră, toată iarna. Raționalizăm lemnele și cărbunii pe care îi mai avem, să ne ajungă măcar încă vreo șase săptămâni, până la jumătatea lui martie.

Combustibilul este scump pentru o gospodărie de femei singure. De fapt, ce mai folosim acum a fost cumpărat de Cornel în toamna trecută, când încă mai stătea la noi. Nu i-a dat prin cap să le ia și pe astea cu el când a plecat. În rest... l-am lăsat să care totul, canapeaua, pernele, plapuma, până și vesela pe care o achiziționasem pe alese, cât timp am lucrat la Obor ca vânzătoare, în prima mea slujbă. Televizorul și copilul au fost singurele 'bunuri' pe care le-am păstrat din căsnicia mea destrămată.

Ies în viteză din 'sufragerie', cum o numește mama. Eu prefer să zic 'camera de locuit', fiindcă, din noiembrie până prin martie, aici ne retragem să dormim, să mâncăm, și să ne uităm la televizor. Încăperea următoare, tot la stradă, a fost a bunicii, și mai târziu a mea. Acolo am stat și cu Cornel, după ce ne-am căsătorit. Dar acum este închisă și părăsită, pentru că nu ne permitem să încălzim atâta spațiu.

Pe hol este aproape la fel de frig ca afară. Camerele sunt înalte și ferestrele mari nu țin nici ele de cald. Lipsa de covoare persistă în tot apartamentul, dar eu sunt încălțată cu niște șosete duble de lână, cu care și dorm. În bucătărie, unde este de fapt și antreul, mama a scos deja reșoul din priză. Aici folosim sursa de căldură numai temporar, când se gătește, și ca să nu înghețe țevile de apă.

Miroase a petrosin în toată casa. Una din obsesiile mamei este curățenia, și șterge în fiecare zi parchetul înnegrit de vechime, dintr-un capăt la altul al locuinței. Produsele petroliere se pare că țin loc de dezinfectant, au rol de insecticid, și în același timp îndepărtează musafirii nedorți.

Aprind lumina și arunc o privire spre bucătăria în care domnește o permanentă atmosferă de cavou datorita umbrelor și a podelei din beton lucios și întunecat la culoare. Când eram mică și mama încerca să mă țină cu ea în camera cealaltă, mă păcălea că aici se ascund șobolani sub masă, și că vor sări pe mine să mă mănânce dacă sunt singură. După atâția ani, cu toate că știu cu certitudine că nu avem nici măcar un șoricel pe nicăieri, încă mă tem de întuneric și de foșnete neidentificate.

Apartamentul este de tip comandat, cum se spune, sau vagon, cum zice mama, mai exact, cu camere în care intri dintr-una în alta. În fața mea urcă scara până la baie, o odaie cocoțată la același nivel cu tavanul, dar jumătate de înaltă față de restul încăperilor, ceea ce ajută să se încălzească mai repede, când facem focul sub boiler.

Acum nu am timp decât să mă spăl pe dinți și pe față, cât de repede pot. Apa este atât de rece încât mă dor mâinile și mă frec bine cu prosopul să îmi pun sângele în mișcare. Îmi pieptăn energic părul scurt, pe care îl port din nou băiețește, cum mă tunde mama când eram mică. Îmi este frig la urechi și la ceafă, dar cred că mi-am schimbat coafura ca să îi fac în ciudă lui Cornel, căruia îi plăceau pletele mele lungi, crescute în scurta mea perioadă de liceană.

Sau poate a fost o tentativă nemărturisită de a mă simți iar 'fata mamei'... ca în copilărie.

Cobor în fugă, câte două trepte deodată, și dau navală înapoi în cameră, unde prin comparație, acum mi se pare aproape plăcut de cald. Mă îmbrac în viteză în timp ce înghit ca pelicanul o felie de pâine prăjită, unsă cu unt, și sorb laptele aproape răcit, în care mama a topit o bucată de ciocolată amăruie.

Arunc o privire lui Liviu în pat, să mă conving că încă doarme dus, bine învelit în pături. Scumpul meu mic întruchipează încă nevinovăția pură, ba chiar seamănă cu îngerașii lui Michelangelo. Îi lipsesc numai aripioarele și buclele, fiind încă chel, cu capul perfect rotund, acoperit de puf gălbui, zburlit în toate direcțiile.

Adevărul este că seamănă foarte mult cu tatăl lui la trăsături, dar sper ca similitudinile genetice să se oprească doar la prezența fizică și să mă moștenească pe mine din punct de vedere intelectual, sufletesc și al personalității. De multe ori tresar în mine recunoscând pe fața fiului meu zâmbetul lui Cornel, și felul cum se încrunta sau privea în jurul lui.

Părul și ochii îi sunt însă un amalgam de culori, între șatenul meu închis și blondul tatălui său, între albastrul irișilor lui și căpruiul meu ca mura. E un copil reușit și teribil de dulce al unei mămică care încă nu a împlinit nouăsprezece ani. Abuzăm de puterile mamei mele și creștem amândoi, de parcă ar fii fratele meu mai mic.

Îmi iau la revedere de la ei și ies repede din casă, fără să mă mai uit în urmă. Grăbesc pasul spre Spitalul Brâncovenesc, de lângă care trebuie să iau tramvaiul. Sper să nu aștept mult, altfel îngheț în stație și întârzii precis la fabrică. Ajung în mai puțin de zece minute, în galop alert, și am de data asta noroc fiindcă văd 23-ul apropiindu-se, și după o alergătură scurtă prind ultimul vagon și sar înăuntru, din mers.

Suntem înghesuiți și nici măcar aglomerația nu ne ține de cold. Îmi fac loc cu coatele, ca toată lumea, în căutarea colțului meu preferat, în spate, unde nu sunt scaune și pot privi pe geamul murdar. Lumea se duce la muncă, sunt toți grăbiți și morocănoși, ca mine. Încă nu s-a luminat afară și lămpile stradale aruncă umbre dubioase peste mulțimea care colcăie în toate direcțiile, ca un morman de furnici disperate. Ne târâm încet și huruind, oprind la toate stopurile și intersecțiile.

La Piața Muncii, ochii mi se opresc pe o siluetă înaltă care așteaptă la marginea trotuarului să traverseze bulevardul. Din arhiva secretă cu memorii întipărite pentru totdeauna în mintea mea extrag identitatea tânărului cu plete care nu se uită după tramvaie. Îl cheamă Nico și este vecin cu tata.

O clipă tresar și vreau să îi fac semn cu mâna, dar ne urnim din loc, și în urma noastră tipul își vede de drum, probabil spre facultatea de Arhitectură, unde știu că este student... De mult nu m-am mai gândit la el.

De multe ori, pentru a îmi păstra sănătatea mintală, în clipe triste sau disperate apelez la visele din copilărie, retrăind fiecare clipă frumoasă, sau imaginându-mi o continuare favorabilă, imposibilă, sau dorită. Clipele de reverie optimistă mă ajută să îmi ridic moralul, să rezist încă o zi de muncă la fabrică, să stau trează în timpul lecțiilor de la seral, și să depășesc clipele vieții deprimante prin care trec.

Ca acum, când sunt obosită înainte de a ajunge la serviciu... Dar inspirată de viziunea momentană de pe traseu, încerc să privesc în mine evocând reminiscența încă dragă a ocaziei în care l-am cunoscut prima dată pe Nico... Și aveam doar paisprezece ani. Într-o duminică frumoasă la sfârșit de august, când tocmai mă întorsesem din tabăra de la Bucșoia, din nordul Moldovei, departe de București, și mai ales... de mama.

Petrecusem acolo două săptămâni cu școala, plecată pentru prima dată de acasă fără supraveghere. Simțeam cum evadarea temporară

din cuib mi-a deschis orizonturi inimaginabile și emoționante. Începusem să visez, să îmi doresc întâmplări neîntâmpate, și să observ lumea din jur cu alți ochi. Experiența cea nouă, a unei libertăți inocente și mult dorite, era încă proaspătă în mintea mea excitată, de adolescență.

În acea duminică, mama m-a lăsat să petrec jumătate de zi la tata acasă. El era de fapt plecat în acel an cu serviciul, în Algeria, dar cineva din familie insistase să menținem legătura, și să mă întâlnesc cu Mihai și Mihaela, frații mei vitregi, măcar o dată la câteva luni. Drept care, mama mă aducea până la ușa apartamentului lor și venea să mă culeagă mai pe seară.

De fiecare dată, luam masa de prânz cu ei și mă simțeam ca un cui în talpa surorii mele și ca o piatră nedorită în papucul doamnei Cecilia, sau a mamei Cici, cum îi spun toți soției lui tata. Apoi mă lua Mihai în camera lui și vizita devenea minunată.

Fratele meu este cu șase ani mai mare dar ne-am împăcat de minune întotdeauna. El m-a acceptat de la bun început, cu brațele deschise, la propriu și la figurat. Se pare că l-a încântat ideea de a avea o soră mai mică decât cealaltă, de care să nu se împiedice toată ziua, și cu care să nu fie forțat să împartă ceva decât dacă vrea el. În plus, eu sunt cea care l-a idolatrizat total, de la prima vedere.

Mihai a fost dintotdeauna, cel puțin în ochii mei, un băiat extraordinar de frumos, cu trăsături perfecte, păr șaten cenușiu și ochi verzi, aproape galbeni, neobișnuiți. A fost și a rămas fratele meu mai mare, absolut minunat, cel mai deștept personaj pe care l-am cunoscut vreodată.

Cu el aveam întotdeauna ce povesti, în ciuda diferenței de vârstă. Puneam împreună la care tot felul de planuri, îmi spunea bancuri și îmi povestea aventuri cu colegii lui de la facultate, desenam amândoi, la întrecere, încercând să ilustrăm subiectul discuției de moment.